

Аманатка кыянаттын кылба

Зина АСАНКОЖОЕВА, Улуттук банктын төрдөймө:

“Жеке адамдардын аманатынан кошумча салық алынбаш керек”

- Зина Мукаева, 2014-жылдан тарта банктарды аманаттарга кошумча нарк салыгы салынат дегени чынбы? Эгерде чын эле ушундай болсо, бул эмне менен байланышкан?

- Учурда КРнын Каржы министрлиги бюджеттин киреше белугүн толуктоо учун мыйзам долбоорун сунуштоодо. Ага ыла-йык, 2014-жылдын 1-январынан тарта банктардагы аманаттардагы пайыздык киршелерден кошумча нарк салыгы алынып баштайт.

- Эгерде мыйзам кабыл алынса, анда анын кандай кесептөрөри болушу мүмкүн?

- Бүгүнкү күнү жеке адамдар-

дын депозиттик базасы насыялоодо негизги булак болуп, ал негизинен орточо кирешеси бар жараптардын аманаттарынан негизделип, анын ичине бюджеттик тармактагы кызметкерлердин дагы каражаттары бар.

2013-жылдын 30-ноябрьна карата жеке жактардын депозиттери 28,5 млрд. сом же болбосо банк системасындагы депозиттик базанын 41,7% түзгөн. Депозиттер боюнча орточо тенделген пайыздык чендер (агымдар) 2013-жылдын 30-ноябрьна карата 4,09% жеткен.

Эгерде каралып жаткан Мыйзам долбоору күчүнө кирсе, анда жыл сайын бюджетке аманаттардан алынган кошумча нарк салыгы жалпы салыктык чогултууда анын қолемүү байкалгыс

эле болот. Маселен, банктардасты аманаттардан алынган салык, эгерде бул ишке кирсе, жалпы салыктын болгону 0,8% гана көлөмүн түзөт. Эгерде жеке адамдардын аманаттарынан кошумча нарк салыгы алынып баштаса анын кесептөрөри, албетте терс таасир этет. Демек, депозиттик базанын ёску темпи согундашы мүмкүн. Бул ёз кезегинде экономиканын реалдуу секто-

рун каржылоого терс таасирин тийгизмекчи. Мындан тышкары, экономиканың өнүктүрүүде банк тармагындагы аманаттар боюнча көрсөткүчтердүй болжолдоо дагы өзгөрөт. Дагы бир эске алуучу жагдай-аманаттарга салык салууну кредиттөөдө пайыздык чендердин жогорулашына алып келет. Айта кетчу маселе, нак эмес акча айлантуунун көлөмү дагы кыскарып,

калк коммерциялык банктардагы киршелеринин кыскарышынын кесептөрөринен улам, ёз каражаттарын сактоонун альтернативдүү жолдорун издеп башташат. Ошондой эле, банктарга багытталып салынган калктын сактоолорунун өсүшүү камсыздалбай, насыялоо кыскарып, экономиканың өнүгүшүнө кедергисин тийгизет.

 Жылдыз Мураталиева

